

B2.10 Derechos y obligaciones laborales

- Identificar los componentes salariales y la compensación
- Comprender el tiempo de trabajo, las licencias y la protección social

La comisión	<i>(Prowizja)</i>	Tener un día libre	<i>(Mieć dzień wolny)</i>
Las dietas	<i>(Diety (świadczenia))</i>	Tener un accidente de trabajo	<i>(Mieć wypadek przy pracy)</i>
La cláusula del convenio colectivo	<i>(Klauzula układu zbiorowego pracy)</i>	Estar en el periodo de prueba	<i>(Być na okresie próbnym)</i>
La cotización a la Seguridad Social	<i>(Składka na ubezpieczenie społeczne)</i>	Cotizar a la Seguridad Social	<i>(Odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne)</i>
El comité de empresa	<i>(Komitet zakładowy)</i>	Estar de baja por paternidad	<i>(Być na zwolnieniu z powodu urlopu ojcowskiego)</i>
El representante de empresa	<i>(Przedstawiciel firmy)</i>	Prevenir los riesgos laborales	<i>(Zapobiegać zagrożeniom zawodowym)</i>
Cobrar una nómina	<i>(Otrzymywać wynagrodzenie (pobierać pensję))</i>	Estar en huelga	<i>(Być na strajku)</i>
Cobrar una paga extra	<i>(Otrzymywać dodatkową wypłatę (premię))</i>	Reivindicar	<i>(Domagać się)</i>
Cobrar un anticipo	<i>(Pobrać zaliczkę)</i>	Retirarse	<i>(Przejść na emeryturę)</i>
Pedir un anticipo	<i>(Poprosić o zaliczkę)</i>		<i>()</i>
Pedir la jubilación anticipada	<i>(Wystąpić o wcześniejszą emeryturę)</i>		

1. Zeskanuj kod QR, aby obejrzeć video, lub przeczytaj tekst. (QR: Audio)

Lamentablemente, firmar un **registro de jornada** que no refleja la realidad puede perjudicar al trabajador si desea presentar una **reclamación por horas extraordinarias**. Algunas empresas actúan así para ocultar la situación y *necesariamente* protegerse ante una **Inspección de Trabajo y Seguridad Social**. Conviene llevar un control personal con entradas, salidas y **tiempos de descanso**, porque el juez suele exigir detalles diarios. Además, es clave **recabar pruebas** si los datos oficiales son falsos; y si se firma por miedo, esa firma puede perder validez.

Niestety podpisanie **ewidencji czasu pracy**, która nie odzwierciedla rzeczywistości, może zaszkodzić pracownikowi, jeśli chce złożyć **roszczenie o nadgodziny**. Niektóre firmy działają w ten sposób, aby ukryć sytuację i siłą rzeczy chronić się przed **Inspekcją Pracy i Zabezpieczenia Społecznego**. Warto prowadzić osobistą kontrolę z godzinami wejścia, wyjścia i **czasami odpoczynku**, ponieważ sędzia zwykle wymaga dziennych szczegółów. Ponadto kluczowe jest **zebranie dowodów**, jeśli oficjalne dane są fałszywe; a jeśli podpisuje się ze strachu, taki podpis może stracić ważność.

- ¿Por qué algunas empresas piden firmar un registro de jornada que no refleja las horas reales?
 - Para justificar subidas salariales vinculadas a la productividad
 - Para ocultar la realidad y protegerse ante posibles controles
 - Para facilitar al trabajador el cálculo de sus vacaciones
 - Para aumentar la transparencia interna y mejorar la conciliación
- ¿Qué medida aumenta las posibilidades de éxito en una reclamación por horas extraordinarias?
 - Pedir a los compañeros que firmen una carta genérica sin fechas
 - Conservar solo los registros oficiales firmados por la empresa
 - Llevar un registro personal diario con entradas, salidas y descansos
 - Esperar a que la empresa entregue un resumen mensual sin detalles

1-b-2-c

2. Gramatyka: Adverbios evaluativos: lamentablemente, necesariamente, personalmente...

Te przysłówki wyrażają konieczność, obowiązek, emocje lub osobistą ocenę mówiącego.

Adverbio	Ejemplo
Inevitablemente	Si no cotizas, inevitablemente pierdes la prestación. (<i>Jeśli nie odprowadzasz składek, nieuchronnie tracisz świadczenie.</i>)
Necesariamente	La empresa debe, necesariamente , cotizar a la Seguridad Social. (<i>Firma musi koniecznie odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne.</i>)
Afortunadamente	Afortunadamente , superé el periodo de prueba sin problemas. (<i>Na szczęście przeszedł okres próbny bez problemów.</i>)
Desgraciadamente	Desgraciadamente , no cobraron la paga extra este mes. (<i>Niestety, w tym miesiącu nie wypłacono dodatku.</i>)
Lamentablemente	No podemos pedir más días libres, lamentablemente . (<i>Nie możemy prosić o więcej dni wolnych, niestety.</i>)
Correctamente	La empresa pagó generosamente las horas extra. (<i>Firma zapłaciła hojnie za nadgodziny.</i>)
Personalmente	Personalmente , prefiero tener flexibilidad de horario. (<i>Osobiście wolę mieć elastyczny czas pracy.</i>)

Przysłówki nigdy nie zmieniają formy.

- _____, este mes no podremos abonar la paga extra porque la empresa está en proceso de reorganización. (*Niestety, w tym miesiącu nie będziemy mogli wypłacić dodatku, ponieważ firma jest w trakcie reorganizacji.*)
 - Lamentable
 - Lamentablemente de
 - Lamentablemente
 - Lamentablemente que

2. Si la empresa no cotiza a la Seguridad Social, _____ se expone a una sanción. *(Jeśli firma nie opłaca składek na ubezpieczenie społeczne, nieuchronnie naraża się na sankcję.)*
- a. inevitable b. inevitadamente c. inevitablemente de d. inevitablemente

1. Lamentablemente 2. inevitablemente

Przepisz zwroty (QR: AI+)

1. (Inevitablemente) Si no entregas el parte de baja a tiempo, pierdes el subsidio.

(Jeśli nie dostarczysz na czas zwolnienia lekarskiego, nieuchronnie stracisz zasiłek.)

2. (Necesariamente) Para trabajar legalmente en España, la empresa debe cotizar a la Seguridad Social.

(Aby pracować legalnie w Hiszpanii, firma musi, koniecznie, odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne.)

3. (Afortunadamente) A pesar de los nervios, aprobé la entrevista final y me ofrecieron el puesto.

(Na szczęście, mimo nerwów zdałem(-am) ostatnią rozmowę kwalifikacyjną i zaoferowano mi stanowisko.)

1. Si no entregas el parte de baja a tiempo, inevitablemente perderás el subsidio. **2.** Para trabajar legalmente en España, la empresa debe, necesariamente, cotizar a la Seguridad Social. **3.** Afortunadamente, a pesar de los nervios, aprobé la entrevista final y me ofrecieron el puesto.

Popraw błęd

1. Necesaria-mente, la empresa debe cotizar a la Seguridad Social.

 Koniecznie firma musi odprowadzać składki na ubezpieczenie społeczne.

2. Desgraciada-mente no cobramos la paga extra este mes.

 Niestety nie dostaliśmy w tym miesiącu premii dodatkowej.

1. Necesariamente, la empresa debe cotizar a la Seguridad Social. **2.** Desgraciadamente no cobramos la paga extra este mes.

3. Ćwiczenia

1. Dopasuj każde słowo do jego definicji.

a. Cotizar a la Seguridad Social	1. Órgano que, personalmente, representa a la plantilla y negocia condiciones laborales.
b. Cobrar una paga extra	2. Recibir, afortunadamente, un salario adicional, normalmente en verano o en Navidad.
c. El comité de empresa	3. Aportar dinero al sistema para poder, necesariamente, cobrar prestaciones y pensión.

a-3 b-2 c-1

2. Notatka wewnętrzna działu HR: lista płac, czas pracy i urlopy (QR: Audio)

Wypełnij luki: dietas, nómina, registro horario, Seguridad Social, convenio colectivo, día libre

RR. HH. recuerda que la (1) _____ de mayo se abonará el último día laborable e incluirá salario base, complementos y, cuando proceda, (2) _____ por desplazamientos. La empresa cotiza a la (3) _____ según la base indicada en la nómina; cualquier discrepancia debe comunicarse por escrito en un plazo de 7 días. Personalmente, recomendamos revisar también la retención de IRPF y si la paga extra está prorrateada.

En cuanto a la jornada, el (4) _____ es obligatorio y debe reflejar la realidad. Si se detectan horas extraordinarias, se compensarán con pago o con (5) _____, según lo establecido en el (6) _____. Lamentablemente, firmar registros incorrectos puede perjudicar una reclamación posterior. Para permisos, se mantiene el procedimiento habitual: solicitud en el portal, aprobación del responsable y, en caso de baja por paternidad, entrega del parte y la documentación correspondiente.

Dział HR przypomina, że wynagrodzenie za maj zostanie wypłacone w ostatnim dniu roboczym i będzie obejmować wynagrodzenie zasadnicze, dodatki oraz – w razie potrzeby – diety z tytułu delegacji. Firma odprowadza składki na ubezpieczenia społeczne zgodnie z podstawą wskazaną na liście płac; wszelkie rozbieżności należy zgłosić na piśmie w terminie 7 dni. Osobiście zalecamy również sprawdzenie zaliczki na podatek dochodowy (IRPF) oraz tego, czy dodatkowa pensja jest rozliczana proporcjonalnie.

Jeśli chodzi o czas pracy, ewidencja czasu pracy jest obowiązkowa i musi odzwierciedlać rzeczywistość. W przypadku wykrycia godzin nadliczbowych zostaną one zrekompensovane wypłatą lub dniem wolnym, zgodnie z postanowieniami układu zbiorowego. Niestety podpisywanie nieprawidłowych ewidencji może zaszkodzić późniejszemu roszczeniu. W sprawie urlopów utrzymuje się dotychczasową procedurę; wniosek w portalu, zatwierdzenie przez przełożonego oraz – w przypadku urlopu ojcowskiego – dostarczenie zwolnienia i odpowiedniej dokumentacji.

(1) nómina, (2) dietas, (3) Seguridad Social, (4) registro horario, (5) día libre, (6) convenio colectivo

1. ¿Qué elementos de la nómina y qué reglas sobre jornada y permisos menciona la nota, y qué pasos recomienda al trabajador si detecta una discrepancia?

3. Posłuchaj fragmentu audio i wybierz poprawną odpowiedź. (QR: Audio)

1. La persona reclama una parte variable del salario y le aclaran cuándo la recibiría.
2. Le dicen que las dietas del viaje se abonarán aunque no entregue justificantes.
3. Aunque está en periodo de prueba, le confirman que puede pedir un anticipo por escrito.

1-V 2-X 3-V

Prawda Falsz

☐	☐
☐	☐
☐	☐

4. Wybierz poprawne rozwiązanie

1. Si la negociación va bien, para entonces el comité de empresa _____, necesariamente, el pago correcto de las horas extra.

a. habrá reivindicando b. ha reivindicado
d. habría reivindicado

(Jeśli negocjacje pójdą dobrze, do tego czasu komitet zakładowy będzie już koniecznie dochodził prawidłowej wypłaty godzin nadliczbowych.)

c. habrá reivindicado

2. Para finales de año, muchos trabajadores _____, lamentablemente, sin haber recibido orientación sobre la jubilación anticipada.

a. habrán retirado b. se retirarán
d. se habrán retiro

(Do końca roku wielu pracowników niestety przejdzie już na emeryturę, nie otrzymawszy wskazówek dotyczących wcześniejszej emerytury.)

c. se habrán retirado

3. Cuando se cierre el trimestre, el representante de la empresa _____, personalmente, una revisión de las dietas en el convenio colectivo.

a. habrán reivindicado b. habrá reivindicado
d. habrá reivindicaba

(Gdy kwartał zostanie zamknięty, przedstawiciel firmy będzie już osobiście domagał się rewizji diet w układzie zbiorowym pracy.)

c. habrá reivindicar

1. habrá reivindicado 2. se habrán retirado 3. habrá reivindicado

5. Odgrywanie ról - dialogi (QR: Audio)

Revisar nómina y paga extra

Laura
(empleada):

Marta, te escribo porque he cobrado la nómina y este mes el neto ha bajado bastante; además, no veo la comisión que normalmente aparece.

(Marta, piszę do ciebie, bo dostałam wypłatę i w tym miesiącu kwota netto dość mocno spała; poza tym nie widzę prowizji, która zwykle się pojawia.)

Marta (RR. HH.): *Déjame comprobarlo: la comisión no aparece porque está pendiente de cierre, y en la nómina sí figuran las dietas, pero han subido la retenciones y la cotización a la Seguridad Social por el cambio de tramo.*

(Pozwól, że to sprawdzę: prowizja nie widnieje, bo czeka na zamknięcie, a na liście płac są diety, ale wzrosły potrącenia i składka na ubezpieczenie społeczne przez zmianę prognozy.)

Laura (empleada): *Vale, y sobre la paga extra, ¿se cobra en junio o la tenemos prorrateada? En mi contrato no me quedó claro.*

(Dobrze, a jeśli chodzi o dodatkową wypłatę, czy jest wypłacana w czerwcu, czy mamy ją rozliczoną proporcjonalnie? W mojej umowie nie było to dla mnie jasne.)

Marta (RR. HH.): *En tu caso está prorrateada; lo especifica la cláusula del convenio colectivo que aplicamos, por eso no verás una paga extra íntegra en junio.*

(W twoim przypadku jest rozliczana proporcjonalnie; określa to klauzula układu zbiorowego, który stosujemy, dlatego nie zobaczysz pełnej dodatkowej wypłaty w czerwcu.)

Laura (empleada): *Entendido, gracias. Si este mes voy justa, ¿podría pedir un anticipo y que me lo descuentéis en la próxima nómina?*

(Rozumiem, dziękuję. Jeśli w tym miesiącu będę miała ciasno, czy mogłabym poprosić o zaliczkę i żebyście mi ją potrącili z kolejnej wypłaty?)

1. ¿Qué conceptos de la nómina preocupan a Laura y qué explicación le da Marta?

6. Mówienie (QR: AI+)

Personalmente, considero que en la nómina debe aparecer... / Lamentablemente, a veces toca hacer horas extra, así que... / En caso de necesidad, pediría un anticipo y lo justificaría porque...

1. En tu empresa, ¿qué conceptos suelen figurar en la nómina (por ejemplo, salario base, comisiones, pagas extra) y por qué los consideras relevantes?

2. Si un mes necesitas hacer horas extra o solicitar un día libre, ¿cómo lo hablarías con tu responsable y qué derechos u obligaciones tendrías en cuenta?

7. Pisanie: E-mail (QR: A1+)

Asunto: Consulta sobre nómina y registro de jornada (abril)

Hola, Marta:

Al preparar las nóminas hemos detectado una discrepancia entre el **registro de jornada** firmado y las horas que aparecen en el cuadrante del equipo. En tu **nómina** de abril no constan horas extra y, según el responsable, hubo dos días con salida después de las 19:00. Para evitar errores, ¿puedes confirmarnos si hiciste esas horas y si las compensaste con **un día libre**? Si el registro no se corresponde con la realidad, necesitamos revisarlo antes del cierre de mes.

Gracias,

Laura Gómez

RR. HH.

Napisz odpowiednią odpowiedź: *Personalmente, creo que convendría... / Necesariamente, habría que revisar... / Lamentablemente, no tengo el detalle aquí, pero puedo enviar...*

Ważne czasowniki

yo

tú

él/ella/usted

nosotros/nosotras

vosotros/vosotras

ellos/ellas/ustedes

Retirarse (*wycofać się*)

Futuro perfecto

me habré retirado

te habrás retirado

se habrá retirado

nos habremos retirado

os habréis retirado

se habrán retirado

Reivindicar (*roszczać*)

Futuro perfecto

habré reivindicado

habrás reivindicado

habrá reivindicado

habremos reivindicado

habréis reivindicado

habrán reivindicado